

Kev Them Nyiaj Rau Cov Kev Raug Liamsim: Tej zaum tus tibneeg tau ua phem rau koj yuav tau them

Hauv cov kev ua txhaum loj (felony cases) (thiab qee yam kev ua txhaum me (misdemeanor cases)) lub tsev hais plaub muaj peevxwm xaj koj tus tibneeg uas raug txiavtxim tias tau ua phem kom them rau cov kev raug liamsim (losses) ntawm tus tibneeg uas nws tau ua phem rau. Qhov no hu ua **kev them nyiaj rau cov kev raug liamsim (restitution)**.

Phab saib cov tibneeg raugtxim (probation department) yuav nug saib koj puas xav piav qhia tias qhov kev ua phem ntawd ua rau koj raug liamsim npaum licas. Nws yog ib lub sijhawm rau koj los:

- Teev thiab qhia txog koj cov kev raug liamsim sab nyiaj txiag los ntawm txog kev ua phem ntawd, thiab
- Hais kom nws them nyiaj rau cov kev raug liamsim ntawd.

Lub tsev hais plaub (rooj txiavtxim) yuav los nyeem koj cov lus uantej lawv los txiavtxim tias yuav raugtxim licas.

Koj tseem muaj cai:

- Mus zaum hauv lub tsev hais plaub lub sijhawm uas luag raugtxim rau tus tibneeg uas ua txhaum,
- Qhia rau lub tsev hais plaub tias qhov kev ua phem ntawd ua rau koj raug liamsim npaum licas, thiab

- Hais rau lawv tias koj xav kom raugtxim licas thiab zoo, xwsi them rau cov kev raug liamsim – lossis them rau koj cov kev raug liamsim los ntawm nws qhov kev ua phem ntawd.

Yog xav paub ntiv txog koj cov cai uas hais kom luag them rau cov kev raug liamsim thiab kev raugtxim, hu rau pab.

Koj mus hais tau lus rau hnuv uas nws thov kom luag tso nws tawm hauv tsev lojcu j mus

Txhua yam kev txhaum loj, tus neeg raugtxim yuav tsis ciali raug tso tawm yam tsis koj los sib hais. Koj muaj cai mus hais koj cov lus rau hauv lub rooj sib hais ntawd. Koj hais tau rau lub Parole Board tias koj xav tias thaum twg mam tsimnyog tso tus neeg raugtxim ntawd tawm hauv tsev lojcu j mus.

Qhia: Yog tus neeg raugtxim tsis tau muaj 18 xyoo, luag muaj ib cov kevcai tshwjxeeb los tswj. Hu rau pab yog koj xav mus nrog lub Juvenile Parole Board tham.

Yog xav paub ntiv txog kev sib hais txog kev tso neeg raugtxim tawm, hu rau lub California Department of Corrections and Rehabilitation hauv: www.cdcr.ca.gov.

Lwm txoj kev pabcuam los pab koj

Muaj ntau cov kev pabcuam tshwjxeeb thiab ntau pawg neeg uas los pab cov tibneeg uas raug luag ua phem rau thiab lawv tsevneeg, xwsi cov tibneeg uas raug neeg txhom txiag, raug ib tus hauv tsevneeg ntaus, thiab yog ib tus menyuam uas raug cov laus ntaus. Hu tuaj rau pab tuaj nrhiav ib txoj kev pabcuam lossis ib pawg neeg pab.

Peb lub Chaw Pabcuam

Lub Victims of Crime Resource Center tau pab ntau txhiab tus tibneeg uas raug luag ua phem rau uas nyob thoob plaws hauv lub xeev Kalifornias txij xyoo 1984 los. Peb txoj kev pabcuam yog pab dawb xwb. Peb cov neeg ua haujlwm paub txog txhua txoj kevcai. Peb tos ntsoov yuav los pab koj thiab teb koj cov lus nug.

Yog xav tau kev qhia ntiv lossis xav tau kev pab txog koj cov cai, hu rau pab:

Victims of Crime Resource Center
University of the Pacific, McGeorge School of Law

- Hu rau: **1-800-VICTIMS** (1-800-842-8467)
- Mus xyuas: www.1800VICTIMS.org

Lub Chaw Pabcuam yog ib txoj kev pab los ntawm lub University of the Pacific, McGeorge School of Law thiab lub California Emergency Management Agency (CalEMA - www.oes.ca.gov).

Hmong

UNIVERSITY OF THE
PACIFIC
McGeorge School of Law

Kev Pab rau Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau hauv Kalifornias

Pab kom cov tibneeg uas raug luag ua phem rau thiab lawv tsevneeg totaub txog lawv cov cai thiab tau txais cov kev pabcuam thiab txhawbzog uas lawv xav tau

Victims of Crime Resource Center
(Chaw Muab Kev Pab rau Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau)
1-800-VICTIMS (1-800-842-8467)
www.1800VICTIMS.org

Cov Cai ntawm Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau hauv Kalifonias

Yog koj yog ib tus tibneeg uas raug luag ua phem rau, tej zaum koj yuavtsum tau muaj kev pab thiab txhawb thiaj yuav kovyeej tej teebmeem ntawd. Tej zaum qhov uas koj raug luag ua phem rau ntawd yuav ua rau koj muaj teebmeem txog kev nyiaj txiag, kev plaub ntug, kev nojqab haushuv, lossis teebmeem kev xav. Phau ntawv me no qhia txog koj cov cai, thiab cov kev pabcuam thiab txhawbzog uas luag muaj rau koj thiab koj tsevneeg.

Koj muaj cai:

Tau txais nyiaj. Lub roj txiavtxim (tsev hais plaub) muaj cuabkav xaj kom tus tibneeg uas tau ua phem rau koj ntawd them koj cov kev raug liamsim los ntawm qhovj kev ua phem ntawd, nrog rau kev them nqi (nyiaj) rau:

- Cov nqi mus ntiav tibneeg pab qhuab ntuas thiab plig siab,
- Tej nyiaj khwv los uas tau tu vim nws tau ua phem rau koj,
- Cov nqi khomob rau koj txoj kev raug mob, thiab
- Cov nqi pam thiab faus tus tibneeg.

Qhia rau lub roj txiavtxim txog koj cov kev raug liamsim.

Uantej lub roj txiavtxim yuav los txiavtxim tias yuav rautxim licas rau nws, koj qhia tau rau lub roj txiavtxim tias nws qhov kev ua phem ntawd tau ua rau koj lub neej muaj kev raug liamsim npaum licas.

Kev cobpnum thiab kev tivthaiv. Yog koj, koj tsevneeg, lossis cov neeg ua povthawj ntshai tus tibneeg uas tau ua phem rau koj, koj thov tau kom lub tsev hais plaub ua ntau ntawv xaj kom nws txav deb ntawm nej.

Mus foob hauv tsev hais plaub nqi tsawg (small claims court).

Yog koj foob lawv tsawg tshaj li \$10,000, koj mus foob tau hauv lub tsev hais plaub nqi tsawg. Koj tsis tas yuav ib tus kws lijchoj mus pab koj hais hauv lub tsev hais plaub no li. Thiab tej lub tsev hais plaub nqi tsawg li no muaj cov neeg uas yuav los pab cov tibneeg uas mus foob li no. Yog xav paub ntiv, mus xyuas:

www.courts.ca.gov/selfhelp-smallclaims.htm

Ib tsab kevcai tshwjxeeb, uas hu ua Tsab Kevcai Uas Ceev Cov Cai Rau Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau (Victims' Bill of Rights) (lossis Marsy's Law), pab cov tibneeg uas raug luag ua phem rau thiab lawv tsevneeg.

Nws yog ib lub tswvyim zoo uas koj yuav tau los nyeem tsab kevcai no xwv koj thiaj paub txog tagnrho koj cov cai. Koj luam tau tsab kevcai no tawm thiab muab tau cov chaw pab hauv: www.oag.ca.gov/victimservices/marsy

Mus foob hauv civil court. Koj foob tau tus tibneeg uas tau ua phem rau koj kom nws them nyiaj, lossis them cov nqi uas mus sib hais cov plaub. Yog cov tswv tsev lossis fsoomfwv muaj feem rau hauv qhov kev ua phem no, koj foob tau lawv nrog thiab. *Tseemceeb!* Nws muaj ib cov sijhawm uas koj yuavtsum tau foob kom ncv, thiab luag cov kevcai mas nyuaj totaub kawg li. Yog koj xav foob, nrog ib tus kws lijchoj tham sai. Yog xav tau ib tus kws lijchoj hu rau pab lossis hu rau:

Lub State Bar of California txoj kev pab nrhiav kws lijchoj: **1-866-442-2529** – Nws yog hu dawb xwb!

Kev Pab mus Thov Nyiaj thiab Kev Txhawb

Muaj ntau txoj kev pabcuam thiab kev ua los pab cov tibneeg uas raug luag ua phem rau mus thov nyiaj, kev txhawb, thiab kev pab, xwvli:

- Kev Pab Nyiaj Rau Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau (Victim Compensation Program, CalVCP)
- Cov Chaw Pab Cov Tibneeg uas Raug/Pom Luag Ua Phem Rau (Victim/Witness Assistance Centers) (muaj hauv txhua lub county)
- Kev Them Nyiaj Rau Cov Kev Raug Liamsim (restitution) thiab lwm cov kev pabcuam thiab koomhaum

Kev Pab Nyiaj Rau Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau

Txoj kev pabcuam no yuav muab tau txog li **\$70,000** rau tej tus tibneeg uas raug luag ua phem rau mus them nws cov nqi uas muaj los ntawm qhov uas luag tau ua phem rau nws ntawd. Koj thov tau nyiaj mus them rau tej nqi uas koj qhov fajseeb them tsis tas, tej nqi uas koj yuav tau them, lossis lwm txoj kev pabcuam, xwvli:

- Nqi ntiav tibneeg los pab qhuab ntuas thiab plig siab, nqi lossis khoom siv khomob thiab kho hniav
- Tej nyiaj khwv tau los uas tu, nyiaj yug cov menyuum, lossis nyiaj ntiav neeg zov menyuum yog tias tus neeg uas them tej no tau xiam oob-qhab lossis tuag vim qhov kev raug ua phem rau no
- Cov nqi pam thiab faus tus tibneeg
- Cov nqi qhia ua haujlwm lossis rov xyaum ua haujlwm

- Cov nqi them rau lub home security system lossis nqi rau cov kev uas yuav tau hloov ntawm koj lub tsev lossis tshab vim txoj kev ua phem ntawd ua rau koj xiam oob-qhab
- Cov nqi tu thiab kho lub chaw uas raug luag ua phem rau thiab nqi nyaib tsev
- Cov nqi khomob uas yuav tau nrog lub chaw fajseeb them *Tseemceeb!* Txoj kev pabcuam no tsis them rau tej *vajtsev thiab khoom siv* uas puas.

Leejtwg Thiaj Thov Tau Cov Nyiaj Pab No

Koj yuav thov tau cov kev pab (nyiaj) no yog tias koj tsis yog tus uas ua rau muaj txoj kev ua phem ntawd tshwmsim thiab txaus siab qhia qhov kev raug luag ua phem ntawd thiab muab kev koomtes nrog rau tub ceevwm, thiab koj:

- tau raug mob vim ib qhov kev ua phem uas tsimnyog tau txais kev pab,
- yog ib tus menyuum ntawm tus tibneeg uas raug luag ua phem rau,
- yog tus tu thiab saib xyuas tus tibneeg uas raug luag ua phem rau uas tsis tau muaj 18 xyoo,
- yog tus tau them cov nqi ntawm tus tibneeg uas tau tuag vim luag tau ua phem rau, lossis
- yog ib tus txheebze lossis ib tus tswvcuab hauv tsevneeg ntawd thiab koj yuavtsum tau mus khomob lossis tau kev pab qhuab ntuas thiab plig siab lossis koj muaj kev raug liamsim lossis tu-ncua nyiaj txiag vim qhov kev uas raug luag ua phem rau no.

Kev Thov Cov Nyiaj Pab

Thov tsis pub dhau **1 xyoo** tomqab raug qhov kev ua phem rau no (tshwj koj muaj kev tabkaum tiag). Yog xav thov, hu rau lub Chaw Pab Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau thiab lub Rooj Tswj Kev Pab (Victim Compensation and Government Claims Board):

- Hu rau: **1-800-777-9229**, lossis
- Mus xyuas: www.vcgbc.ca.gov

Lwm Cov Kev Thov Nyiaj Pab

Muaj lwm cov kev pabcuam uas yuav muab nyiaj los pab rau cov tibneeg uas raug luag ua phem rau, xwvli:

- Cov Nyiaj Them Cov Neeg Ua Haujlwm Kev Raug Mob (Workers' Compensation)
- Nyiaj poob haujlwm
- Cov Nyiaj Pab Cov Tsevneeg Muaj Kev Tu-ncua Ib Ntus (Nyiaj Xoomqhib, TANF)
- Tsoomfwv qibsiab thiab lub xeev cov kev pab cov neeg xiam oob-qhab
- Medi-Cal
- Koj qhov fajseeb rau tsev lossis tshab

Cov Chaw Pab Cov Tibneeg uas Raug/Pom Luag Ua Phem Rau

Txhua lub county muaj ib lub Chaw Pab Cov Tibneeg uas Raug/Pom Luag Ua Phem Rau (Victim/Witness Assistance Center). Cov Chaw no pab cov tibneeg uas raug luag ua phem rau daws lawv tej teebmeem.

Koj lub Chaw no yuav pab koj:

- Ua ntawv mus thov Kev Pab Nyiaj Rau Cov Tibneeg uas Raug Luag Ua Phem Rau
- Npaj mus sib hais hauv tsev hais plaub, xwvli qhia rau lub tsev hais plaub tias qhov kev ua phem rau koj no ua rau koj raug kev liamsim npaum licas, thiab hais kom lub tsev hais plaub pab xaj kom tus neeg ua txhaum them rau koj cov kev raug liamsim
- Nrhiav kev xa koj mus rau lwm cov kev pabcuam uas yuav pab tau koj
- Nrhiav kev thauj mus los thiab kev zov menyuum rau koj thaum yuav tau mus tom tsev hais plaub
- Nrhiav zaubmov, vajtsev thiab khaub-ncaws uas yog xwmtxheej ceev
- Nrhiav kev tivthaiv rau koj thiab koj tsevneeg los ntawm lub tsev hais plaub
- Pab qhia tias muaj dabtsi tshwmsim rau koj lub chaw haujlwm, cov kws khomob thiab cov neeg tsib nqi

Kev pab nrhiav lub Chaw Pab Cov Tibneeg uas Raug/Pom Luag Ua Phem Rau

Yuav pab koj nrhiav lub Chaw Pab Cov Tibneeg uas Raug/Pom Luag Ua Phem Rau hauv koj lub zos rau koj:

- Hu rau pab: **1-800-VICTIMS** (1-800-842-8467)
- Mus xyuas pab: www.1800VICTIMS.org